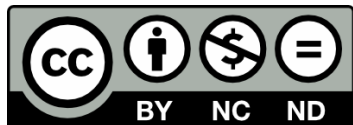

Ιδιότητες και Τεχνικές Σύνταξης Επιστημονικού Κειμένου

Ενότητα 3: Σύστημα Βιβλιογραφικής Αναφοράς & Μέθοδοι Έρευνας

Αναστασία Χριστοδούλου, αναπλ. Καθηγήτρια
Dr. Γεώργιος Δαμασκηνίδης, εξωτ. συνεργάτης
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας & Φιλολογίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περί Λογοκλοπής

Τι είναι η λογοκλοπή;

Γενικά

Κάθε Πανεπιστήμιο είναι αφοσιωμένο στα ιδεώδη:

- Πνευματική τιμιότητα.
- Σεβασμός στην πνευματική ιδιοκτησία.

Plagiarius-απαγωγέας

Λογοκλοπή – plagiarism:

- περιεχόμενο του όρου **λογοκλοπή**.
- **τρόπους** με τους οποίους μπορεί να αποφευχθεί.
- **ποινές** που επισύρει.
- **ποιος επηρεάζεται** από αυτήν.

1. Ορισμός – λογοκλοπή

- Ιδέες και λέξεις τρίτων χωρίς αυτή να συνοδεύεται από **ξεκάθαρη αναγνώριση** της πηγής αυτής της πληροφορίας.

Η αναφορά ή παραπομπή να γίνεται :

- μέσα στο κείμενο.
- στο κάτω μέρος της σελίδας.
- στο τέλος του κειμένου **και**
- να αναφέρεται πλήρως η πηγή στο τέλος της εργασίας στη βιβλιογραφία.

Κάθε μορφή πληροφορίας απαιτεί αναφορά ή παραπομπή

- Λανθασμένη αντίληψη είναι πως μόνο η ακριβής αντιγραφή λέξεων από μια έντυπη πηγή αποτελεί λογοκλοπή.
- Είναι σημαντικό να κατανοήσετε πως πρέπει να **αναγνωρίζονται** τόσο οι **πηγές ιδεών** – **απόψεων, θεωριών, γεγονότων, κλπ.** – όσο και λέξεων.

Οι πηγές πληροφοριών μπορούν να έχουν τη μορφή:

- **προφορικού λόγου**, όπως το περιεχόμενο συζητήσεων και συνεντεύξεων.
- **γραφτού λόγου** συμπεριλαμβανομένων μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email) και περιεχομένου ιστοσελίδων καθώς και δημοσιευμένων και έντυπων υλικών.
- **πολυμέσων** όπως ταινίες, μουσική και φωτογραφίες.
- **διαφορετικών μέσων έκφρασης ιδεών και στοιχείων**, όπως στατιστικά δεδομένα, γραφήματα, σχεδιαγράμματα, πίνακες, χάρτες, κλπ.

2. Τύποι λογοκλοπής

Υπάρχουν δυο τύποι λογοκλοπής:

- α) η λογοκλοπή ολόκληρης πηγής.
- β) η μερική αντιγραφή.

α) Λογοκλοπή ολόκληρης πηγής

Αναφέρεται στον ισχυρισμό πως το σύνολο της εργασίας ενός τρίτου είναι το αποτέλεσμα της δικής σας δουλειάς.

Το συνηθέστερο παράδειγμα είναι όταν ένας φοιτητής «βάζει» το όνομα του σε μια εργασία που την έχει γράψει κάποιος άλλος.

Η λογοκλοπή ολόκληρης πηγής περιλαμβάνει ακόμα τον ισχυρισμό πως είσαστε ο δημιουργός πληροφοριών όπως μια θεωρητική προσέγγιση, μια ερευνητική μεθοδολογία, ένα σχεδιάγραμμα ή ένα επιστημονικό θεώρημα.

β) Μερική αντιγραφή

- Λαμβάνει χώρα όταν οι ακριβείς λέξεις ή το ακριβές περιεχόμενο μιας πηγής εισάγονται ως μέρος της εργασίας σας **χωρίς να προχωράτε σε κατάλληλη αναγνώριση** (αναφορά ή παραπομπή) αυτής της πηγής.

Παραδείγματα:

- αντιγραφή και επικόλληση (copy and paste) από μια ηλεκτρονική πηγή.
- αντιγραφή από μια έντυπη πηγή.
- αυτολεξεί επανάληψη μιας συζήτησης, του περιεχομένου μιας συνέντευξης, κλπ.
- εισαγωγή μιας φωτογραφίας, ενός βίντεο, ή άλλου είδους πολυμέσων.

3. Εκούσια και ακούσια λογοκλοπή

Υπάρχει μια σημαντική διαφορά μεταξύ της **εκούσιας** προσπάθειας εξαπάτησης μέσω της λογοκλοπής και της ακούσιας λογοκλοπής.

Επειδή η συγγραφή μιας εργασίας μπορεί να είναι μια πράξη συνεργασίας, οι φοιτητές που δεν έχουν προγενέστερη σχετική εμπειρία μπορεί να έχουν σύγχυση σχετικά με την διαφορά μεταξύ συνεργασίας και λογοκλοπής.

Οι ίδιοι φοιτητές λόγω της απειρίας τους μπορεί να υποβάλλουν **εργασίες με αντιγραμμένα μέρη**, χωρίς να έχουν την πρόθεση να εξαπατήσουν.

Δυο σημαντικοί κανόνες

Πρέπει να ακολουθούνται προκειμένου να αποφευχθεί η ακούσια λογοκλοπή:

- Κάθε **μορφή βοήθειας** που δέχεστε από κάποιον άλλο, ή μια ιδέα ή ένα σχέδιο ενός τρίτου, **πρέπει να αναγνωρίζεται μέσα στην εργασία σας.**
- Εάν έχετε απορίες ή αμφιβολίες σχετικά με το ποιες πληροφορίες χρειάζεται να αναγνωρίζετε και ποιες όχι, **να απευθύνεστε στον επιβλέποντά σας.**

4. Παράφραση

- Πολλοί είναι εκείνοι που πιστεύουν πως εκφράζοντας ένα κείμενο ή μια ιδέα με «δικές τους λέξεις» αποφεύγουν το ζήτημα της λογοκλοπής.
- Υπάρχει ένας επίσημος όρος που αναφέρεται στην έκφραση ιδεών τρίτων με «δικές σας λέξεις» – ονομάζεται «**παράφραση**».
- Σκοπός της παράφρασης είναι να **απλοποιήσει** ή να παρουσιάσει μια σύνοψη των ιδεών ενός συγγραφέα
- να δώσετε **έμφαση** σε μια συγκεκριμένη ιδέα ή ακολουθία σκέψης από το γνήσιο κείμενο ενός συγγραφέα.
- ακόμα και στην περίπτωση που έχουν εκφραστεί σημαντικά **διαφοροποιημένες**.

Ιδιαίτερα προσεκτικοί

- **όταν παραφράζετε** μέρη ενός κειμένου.

Η απλή παράφραση, **όπου αντικαθίστανται μερικές λέξεις με άλλες συνώνυμες ή αλλάζει η σειρά της πρότασης**, ουσιαστικά είναι συναφής με την άμεση αντιγραφή των λέξεων του συγγραφέα.

Θεωρείται μορφή λογοκλοπής.

5. Πώς να αποφύγετε την λογοκλοπή

- Πολύ συχνά υποθέτουμε πως όλοι όσοι υποπίπτουν στο παράπτωμα της λογοκλοπής προσπαθούν **εκουσίως να εξαπατήσουν**.
- Η αλήθεια είναι πως ένα μεγάλο μέρος της λογοκλοπής οφείλεται στην **απροσεξία ή στην έλλειψη κατανόησης της έννοιας της λογοκλοπής**.

Διάγραμμα 1: Δράσεις που θεωρούνται λογοκλοπή

Αγορά ή δανεισμός μιας εργασίας.

Ανεπαρκής παράφραση της πηγής .

Πληρωμή ενός τρίτου για να γράψει την εργασία σας.

Ανάλυση των ιδεών ενός τρίτου χωρίς αναγνώριση της πηγής.

Αντιγραφή από μια άλλη πηγή χωρίς αναγνώριση της πηγής αυτής (εκούσια ή από λάθος).

**Εκούσια
Λογοκλοπή**

**Πιθανώς Ακούσια
Λογοκλοπή**

Ο καλύτερος τρόπος για να αποφευχθεί

- Ανάπτυξη **καλών συνηθειών ακαδημαϊκής συμπεριφοράς** και γραφής και η εξοικείωση με τις έννοιες που αφορούν την λογοκλοπή.
- Φροντίστε να **έχετε αρκετό χρόνο** στην διάθεσή σας ώστε να προσπαθήσετε για ένα καλό αποτέλεσμα.
- Η **έλλειψη χρόνου** είναι επίσης το πρωταρχικό κίνητρο για την εκούσια λογοκλοπή που σκοπό έχει την εξαπάτηση.

Ξαναδιαβάστε την εργασία σας με σκοπό την αναθεώρηση της

- Μέσω της αναθεώρησης μπορείτε να διορθώσετε μέρη του κειμένου που είναι αποτέλεσμα λογοκλοπής.
- **Ελέγξτε το κείμενο σας για λάθη.** Ο έλεγχος μπορεί να σας βοηθήσει να βρείτε παραπομπές που πιθανώς να έχετε παραλείψει από απροσεξία.

Η χρήση των ιδεών τρίτων είναι ένα σημαντικό μέρος της ακαδημαϊκής εργασίας

- Θεωρείται λογοκλοπή **μόνο** όταν **δεν μνημονεύεται κατάλληλα η αρχική πηγή.**
- Η χρήση του ίδιου υλικού τρίτων που μπορεί να χαρακτηριστεί ως λογοκλοπή εάν παρουσιαστεί με έναν λανθασμένο τρόπο, **δεν θεωρείται λογοκλοπή εάν παρουσιαστεί σωστά.**

Η ακούσια λογοκλοπή σχετίζεται συχνά με τον τρόπο που κρατάτε σημειώσεις.

- Όμως πολύ συχνά μπορεί να μην γνωρίζετε εάν πράγματι θα χρησιμοποιήσετε μια πληροφορία μέχρις ότου να γράψετε το κείμενο σας – ώρες, ημέρες ή ακόμα και εβδομάδες αργότερα.
- Όταν έρθει ο καιρός να χρησιμοποιήσετε τις σημειώσεις σας, μπορεί να έχετε ξεχάσει την προέλευση τους, κατά πόσο έχετε αντιγράψει τις ακριβείς λέξεις του συγγραφέα, τις έχετε παραφράσει ή έχετε καταγράψει την δική σας επεξήγηση των πληροφοριών.
- Εάν η πηγή των πληροφοριών δεν έχει καταγραφεί λεπτομερώς είναι πολύ πιθανό να μην μπορέσετε να διαλευκάνετε αυτά τα ζητήματα, υποπίπτοντας σε ακούσια λογοκλοπή.

Στρατηγικές

Οι ακόλουθες στρατηγικές μπορούν να σας βοηθήσουν να αποφύγετε αυτά τα προβλήματα **όταν κρατάτε σημειώσεις:**

- Πάντοτε να περιλαμβάνονται **πληροφορίες για την πηγή μαζί με τις πληροφορίες από αυτή την πηγή.**
- Για παράδειγμα, εάν χρησιμοποιείτε **φωτοτυπίες** σημειώστε όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες της πηγής που χρησιμοποιείτε στο πάνω μέρος της πρώτης σελίδας των φωτοτυπιών.

Εισαγωγικά

- **Χρησιμοποιείτε εισαγωγικά** όταν αντιγράφετε αυτολεξεί κείμενο από μια πηγή.
- Μπορείτε επίσης να χρησιμοποιήσετε **στυλό διαφορετικού χρώματος** ή κάποιον άλλο κωδικό που θα σας επιτρέψει να αναγνωρίζετε την ακριβή αντιγραφή υλικού.
- Είναι προτιμότερο στις σημειώσεις σας **να αντιγράφετε** το κείμενο που επιθυμείτε όπως ακριβώς αυτό αναγράφεται στην πηγή που χρησιμοποιείτε.
- Είναι δύσκολο να χρησιμοποιήσετε ένα ελαφρώς παραφρασμένο κείμενο αργότερα, όταν γράφετε την εργασία σας. **Υπάρχει ο κίνδυνος της λογοκλοπής εάν δεν θυμόσατε ποιες λέξεις ανήκουν στον συγγραφέα και ποιες σε εσάς.**

Πρόκειται για μια καλή συμβουλή

- Η χρήση αυτούσιου κειμένου σε εισαγωγικά προτείνεται όταν η αρχική διατύπωση του συγγραφέα εκφράζει την ιδέα **τόσο καλά που δεν είναι δυνατόν να υπάρξει καλύτερη διατύπωση της.**
- Δυστυχώς όμως οι φοιτητές που δεν έχουν **εμπιστοσύνη** στον τρόπο γραφής τους τείνουν να χρησιμοποιούν πολύ συχνά αυτούσιο κείμενο μέσα στις εργασίες τους.
- Ακόμα και στην περίπτωση που **όλες οι πηγές των αυτούσιων κειμένων έχουν αναγνωριστεί από τον φοιτητή**, ο φοιτητής μπορεί να κατηγορηθεί για λογοκλοπή καθώς δεν έχει γράψει τίποτα καινούργιο.
- Παράθεση αυτούσιου κειμένου πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο.

6. Οι επιπτώσεις της λογοκλοπής

Ποιος βλάπτεται από την λογοκλοπή;

Ο φοιτητής:

- Η λογοκλοπή είναι μια πράξη που παρεμποδίζει τη μάθηση.

Οι άλλοι φοιτητές:

- Εκείνοι οι φοιτητές που εργάζονται σκληρά για να ολοκληρώσουν την εργασία τους μπορούν δικαίως να αισθάνονται αδικημένοι από εκείνους που δεν καταβάλουν την ίδια προσπάθεια και που επιχειρούν να κερδίσουν πλεονέκτημα στις βαθμολογίες τους με εξαπάτηση.

Οι διδάσκοντες

- Οι διδάσκοντες αφιερώνουν πολύτιμο χρόνο και προσπάθεια στην προετοιμασία και διόρθωση των γραπτών εργασιών και στις συναντήσεις τους με τους φοιτητές.
- Εξαιτίας αυτών, ένας διδάσκοντας μπορεί δικαίως να θεωρεί πως αντιμετωπίζεται με ασέβεια από εκείνους που υποπίπτουν σε λογοκλοπή.

Τι βλάπτεται από την λογοκλοπή;

Η σχέση φοιτητών-διδασκόντων:

- Εάν οι διδάσκοντες **δεν εμπιστεύονται** τους φοιτητές τους δεν μπορούν να τους διδάξουν.
- Η λογοκλοπή μετατρέπει την σχέση φοιτητών-διδασκόντων σε μια σχέση παράβασης-ελέγχου, που συνεπάγεται το τέλος της μαθησιακής διαδικασίας.

Το εκπαιδευτικό κλίμα:

- Η λογοκλοπή αντικαθιστά την επιθυμία για μάθηση και την προσπάθεια με κυνισμό και έλλειψη εμπιστοσύνης.

Η αξία των πτυχίων

Οι φοιτητές που υποπίπτουν σε λογοκλοπή αποφοιτούν χωρίς να έχουν αποκτήσει σημαντικές γνώσεις και ικανότητες, μειώνοντας την αξία της εκπαίδευσης.

Βιβλιογραφία ενότητας

- Η συγκεκριμένη παρουσίαση βασίζεται τόσο ως προς τη δομή όσο και ως προς το περιεχόμενο της στην ακόλουθη πηγή: Στεργίου, Δ. (2007). *Περί λογοκλοπής – Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στη Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων*, Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Robson, C. (1993). *Real World Research: A Resource for Social Scientists and Practitioner- Researchers*. Oxford: Blackwell.
- Wisker, G. (2001). *The Postgraduate Research Handbook: Succeed with Your MA, MPhil, EdD and PhD*. Basingstoke: Palgrave.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, **Αναστασία Χριστοδούλου**. «**Ιδιότητες και Τεχνικές Σύνταξης Επιστημονικού Κειμένου. Η επιστημονική έρευνα**». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS262/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

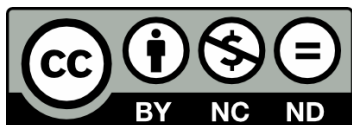

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ρουμανλή Ελένη

Θεσσαλονίκη, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

